

SŁOWO

WILNO, Środa 14 marca 1923 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3. Telefon: redakcji 243, administracji 228, drukarni 262

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 3 zł. W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego N-ru 20 groszy. Odbiór pocztowy uiszczona tyczałem. Redakcja rekopisów niezamówionych nie zwraca.

CENY OGŁOSZEŃ: Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-iej i 3-iej 30 gr. Za tekstem 10 groszy. Kronika reklamowa lub nadesłane 40 gr. W n-rach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelowe o 25 proc. drożej. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 gr.

PRZEDSTAWICIELSTWA

BARANOWICZE—ul. Szepetyckiego A. Łaszuk
BRASŁAW—Księg. T-wa „Lot”
DUKSZY—ul. Gen. Berbeckiego W. Surwiłło.
GZEBOKIE—ul. Zamkowa, W. Włodzimierz
GRÓDNO—Księg. T-wa „Ruch”
HORODZIEJ—K. Smarzyński.
IWIEŃC—A. Ossoling.
KLECK—Sklep „Jedność”
LIDA—ul. Suwalska 13.
NIEŚWIEŻ—ul. Ratuszowa 1

NOWOGRÓDEK—Kiosk St. Michalskiego.
N. ŚWIECIANY—ul. Wileńska 28.
OSZMIANA—Spółdz. Księg. Nauczyc.
PIŃSK—Książnica Polska St. Bednarski.
POSTAWY—J. Wojtkiewicz—Rynek.
STOLPCE—Księg. T-wa „Ruch”
ŚWIECIANY P.O.W.—Rynek 9.
WILEJKA POW.—ul. Mickiewicza 24.
WARSZAWA—T-wo Księg. Kol. „Ruch”
WOLKOWYSK—Kiosk B. Golembiowskiego.

Sowieckie błędne koło.

Prezes Sewnarkomu Z.S.S.R. Rykow, kierownik polityki gospodarczej Sowieców, wygłosił w ubiegłym piątku na plenarnym posiedzeniu Moskiewskiego Sowieckiego obszernie przemówienie, poświęcone trzem najbardziej palącym zagadnieniom: tk zw. kampanii „chleb-zagotowok”, głodu towarowego i perspektyw rozwoju przemysłowego.

Przemówienie p. Rykova niesłychanie długie i zawile nie jest pozbawione jednak pewnej pikanterji, mówca bowiem mimowolnie stwierdził i zaillustrował, iż gospodarka sowiecka stanowi błędne koło.

Na wstępie Rykow zaznaczył, iż trudności w kampanji skupu zboża były tak poważne, że groziły nie tylko całkowitemu załamaniem się eksportu zbożowego lecz również wywołaniem ostrego kryzysu w dziedzinie zaopatrzenia w zboże całego kraju. Główną przyczyną tego stanu rzeczy było zaostrenie się głodu towarowego, który już niejednokrotnie powstrzymywał rozwój obrotu zbożowego i podważał gospodarcze plany sowieckie. Głód towarowy, wynikający w dużym stopniu z wadliwej i nieunormowanej wymiany towarów pomiędzy wsiami a miastem, powodują przedewszystkiem różnice w cenach na zboże i produkta rolniczo-hodowlane jak np. masło, skóry, mięso i t. p. Rzecz jasna—inów Rykow—że chłop w pierwszym rzędzie sprzedaje to co mu daje więcej zysku. Wygodniej jest mu sprzedać skórę niż zboże, gdyż na skórze zarabia podwójnie. Brak zaufania do pieniądza i papierowego odgrywa również nie małą rolę i chłop nauczony doświadczeniami lat ubiegłych, pod wpływem wzmoczonych nastrojów wojennych w ostatnich miesiącach, nie chce wymieniać zboża na papierowe czerwonce. Zyski osiągnięte ze sprzedaży artykułów rolniczych w rodzaju masła i mięsa lub skóry wystarczają mu zupełnie na opłacenie ciężarów państwowych jak i opędzenie swoich wydatków. Wyjściem z sytuacji w celu wydobycia zboża na rynek byłoby podniesienie cen, lecz polityka taka kryje w sobie groźne niebezpieczeństwo. Podniesienie cen na zboże pociągnęłoby za sobą zwykłe płac robotniczych oraz odbiły się najdotkliwiej na warstwach najbiedniejszych obywateli. Poza zwykłą płac, która byłaby nieunikniona, jednocześnie w stosunku do chleba zdrożałyby i inne produkty, a to znów sprawiłoby, że siła nabywcza czerwonce zmalała, co w konsekwencji mogłoby zachwiać finansami.

Tego rodzaju wyjście, aczkolwiek było rozważane przez miarodajne czynniki sowieckie, zostało odrzucone. Postanowiono działać w kierunku usunięcia konkurencji kupca prywatnego tk zw. „czasznika” oraz zabezpieczyć stabilizację cen zboża ustanowionych przez państwo. Pojęcie NEP (nowej polityki ekonomicznej) nie oznacza bynajmniej całkowitej swobody w wymianie towarowej. Skoro państwo burżuazyjne dla regulowania wymiany towarowej ucieka się do środków administracyjno sądowych, to tembardziej może to czynić proletariacka dyktatura. I my to będziemy stosowali.

Obraz sytuacji narysowany przez Rykova jest chyba wyraźny. To już nie doniesienia korespondentów prasy burżuazyjnej, którym można zarzucić chociażby przejawskrawienie! Aby wydobyc zboże na rynek trzeba podnieść ceny albo dopuścić istnienie wolnego handlu, jednakże jedno po drugie za sobą konieczność podniesienia płac i ogólną wyżkę cen, co w rezultacie zachwieje równowagą finansową, drugie zaś stwierdził ostateczne bankructwo systemu komunistycznego. I jedno i drugie jest dla Sowieców kłeską, pozostaje tylko to, za co kurczowo uciepiono się w Moskwie: środki administracyjne a więc represje, ekspedycje karnych oddziałów po zboże i t. p.

Konferencja kolejowa w Wiedniu
WARSZAWA, 13-III PAT. W dniu 21 marca rozpocznie się w Wiedniu międzynarodowa konferencja kolejowa polsko-włoska przy udziale delegatów zarządów kolejowych Jugosławji, Czechosłowacji i Węgier. Konferencja zajmie się ostatecznym zatwierdzeniem projektu bezpośredniej taryfy polsko-adriatyckiej.

Obiad u ambasadora Chtapowskiego.
PARYŻ, 13-III PAT. Ambasador Chtapowski wydał obiad na cześć premiera Poincarego w obecności najwybitniejszych przedstawicieli świata politycznego i dyplomatycznego.

Interwencja dyplomatyczna Niemiec

w sprawie aresztowanych inżynierów w Zagłębiu Donieckim.

BERLIN, 13-III PAT. Komunikat pół urzędowy stwierdza, że ambasador niemiecki w Moskwie Broksdorff-Rantzau zwrócił się z polecenia swego rządu do komisarza spraw zagranicznych Cziczerina z interwencją w sprawie techników niemieckich. Cziczerini oświadczył ambasadorowi, że w sprawie tej wdrożone zostało szczegółowe dochodzenie, jednak wyników tych dochodzeń dotychczas jeszcze niema.

BERLIN, 13-III PAT. Sprawa aresztowania w Zagłębiu Donieckim sześciu techników inżynierów niemieckich budzi w dalszym ciągu olbrzymie zainteresowanie w Niemczech. Jak donoszą dzienniki generalny dyrektor tow. elektrycznego A.E.G. tajny radca Deutsch odbył dłuższą rozmowę w tej sprawie z ambasadorem sowieckim w Berlinie Rewczyńskim.

„Lokal Anzeiger” donosi, że generalny konsul niemiecki w Charkowie na którego terenie przeprowadzone zostały aresztowania dotychczas nie mógł uzyskać od rządu sowieckiego informacji ani co do liczby osób aresztowanych, ani co do tego gdzie się oni znajdują, ani nawet nazwisk aresztowanych. Dziennik „Nachtausgabe” posuwa się tak daleko, że domaga się od rządu, ażeby wobec aresztowania techników niemieckich, przerwał na znak protestu rokowania gospodarcze z Rosją Sowiecką prowadzone obecnie w Berlinie.

Dalsze szczegóły o aresztowaniach.

BERLIN, 13-III PAT. „Vossische Zig” donosi, że w Zagłębiu Donieckim aresztowani zostali nie trzech, lecz 4 technicy firma A. E. G. po-za-tem dwaj technicy niemieccy innych firm, a mianowicie przedstawiciel firmy Karol Stile w Westfalji, a drugi inż. firmy Konpi z Zagłębia Ruhry. Aresztowani technicy i inżynierowie przeprowadzali prace nad budową turbin dla elektrowni i destylarni węgla. „Vossische Zig” donosi, że 4 z aresztowanych bawili w Rosji dopiero od 8 tygodni, a dwaj inni przybyli tam dopiero przed dwoma tygodniami na specjalne żądanie rządu sowieckiego.

Dzienniki niemieckie oświadczenia, że aresztowania Niemców w Rosji mogą wywrzeć daleko idący wpływ na rokowania gospodarczo-sowiecko-niemieckie prowadzone w Berlinie, które już i tak napotykały na dalsze trudności. Dzienniki uważają za rzecz pożądaną, aby Litwinow, który w drodze do Genewy przejeżdżał przez Berlin poinformował firmę których urzędników aresztowano, o przyczynach odkładania wyjaśnienia sprawy do kwietnia, kiedy to ma się odbyć proces przeciw aresztowanym, może wyrządzić Sowiecom poważną szkodę.

Rząd Polski zgadza się podjąć rokowania z Litwą w Królewcu.

WARSZAWA, 13-III. (t. l. w. Słowo). Rząd Polski zawiadomił urzędowo Litwę, iż godzi się na podjęcie rokowań o uregulowanie stosunków polsko-litewskich w dniu 30-go marca w Królewcu. Jeżeli na czele delegacji litewskiej stać będzie p. Wolde-maras, to prezesem delegacji polskiej będzie Minister Zaleski.

Publicysta francuski o faktyce Kowna.

PARYŻ, 13-III PAT. Na łamach „Action Francaise” publicysta Bainville oskarża Radę Ligi Narodów o brak energii w sprawie litewskiej i oświadcza, że jest rzeczą niedopuszczalną ażeby Wolde-maras kpił sobie z tak poważnego arepogu. W konflikcie polsko-niemieckim rząd polski odgrywa rolę, wykazując dużą cierpliwość i godność, lecz to nie posuwa bynajmniej sprawy naprzód, gdyż Wolde-maras nie traci i na nic się naraża kpiąc sobie z Ligi Narodów. Autor cytuje ustęp z artykułu „Messenger Polonais” podkreślający, że Wolde-maras nie ma oparcia w litewskiej opinii publicznej, lecz czuje za sobą potężne plecy co pozwala mu drwić sobie z ludzi.

Przygotowania do obrad rozbrojenionych.

GENEWA, 13-III PAT. Na zbliżającej się sesji komisji przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej reprezentowane będą wszystkie wielkie mocarstwa europejskie oraz Stanów Zjedn. Am. Półn. Przedstawicielem Polski będzie min. Sokal. Jako delegaci Sowieców przybyli zastępca komisarza ludowego spraw zagranicznych Litwinow oraz Łunaczarski. Dalej reprezentowanych będzie 9 państw mniejszych. Obrady potrwać dwa tygodnie. Rozpatrywane będą między innymi propozycje rządu sowieckiego w sprawie całkowitego zniszczenia sił zbrojnych lądowych, morskich i powietrznych. W czasie sesji odbędą się doniosłe debaty, w których wezmą udział przedstawiciele wszystkich większych państw.

Motywy zbrojeń Stanów Zjednoczonych.

NEWY YORK, 13-III PAT. Wybitny leader demokratów b. wiceminister marynarki Franklin Roosevelt wygłosił mowę na bankiecie towarzystwa położenia kresu wojnom. Obecny rząd republikański mówił on—żąda od kongresu olbrzymich sum na powiększenie marynarki wojennej. Motywem tych zbrojeń jest chęć szlachowania i straszenia Wielkiej Brytanji. Kredyty te nie mają nic wspólnego z istotnymi potrzebami żegluga amerykańskiej, a flota ma być tylko narzędziem w ręku dyplomatycznych żonglerów. Trzeba powołać cywilny komitet, który ma zbadać na co Ameryce potrzebna taka olbrzymia flota.

Król Afganistanu przybył do Londynu.

LONDYN, 13-III PAT. Królestwo afganiści eskortowani od portu francuskiego Calais przez torpedowce i samoloty angielskie przybyli do Dover powitani tu przez księcia Walji poczem udali się do Londynu, gdzie zgotowano im uroczyste przyjęcie. Na dworcze oczekiwali gości afganiściński król angielski Jerzy wraz z królową, księciem Yorku, premierem Baldwinem i innymi ministrami. Po powitaniach obie pary królewskie udały się powozami do pałacu Buckingham eskortowane przez oddziały wojskowe. W ciągu popołudnia król Amanullah złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza.

Otwarcie Sejmu 27 marca b. r.

WARSZAWA, 13-III. (t. l. w. Słowo). Art. 30 Konstytucji mówi, że kadencja Izby Poselskiej i Senatu rozpoczyna się równocześnie. Inny zaś artykuł Konstytucji wyznacza pierwsze posiedzenie nowoobranego Sejmu na trzeci wtorek po wyborach, przyczem nie dodaje ten artykuł czy po wyborach do Izby Poselskiej czy do Senatu. Ze względu jednak na fakt łączenia kadencji Izby Poselskiej i Senatu i wyznaczenia jednocześnie początku tej kadencji, prawnicy tłumaczą, że niejasność Konstytucji w ten sposób, że pierwsze posiedzenie, t. j. otwarcie Izby Poselskiej i Senatu, powinno odbyć się w trzeci wtorek po wyborach do Senatu czyli 27-go b. m.

Odnaczenie Prezydenta Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego najwyższymi odnaceniami Bułgarskimi.
WARSZAWA, 13-III. (t. l. w. Słowo). Jutro o 1-iej w południe na Zamku odbędzie się uroczystość wręczenia Prezydentowi Mościckiemu i Marszałkowi Piłsudskiemu najwyższych odnaceń nadanych przez Króla Bułgarskiego. Odnaczenia te wręczy poseł Bułgarski p. Robeff. Prezydent Mościcki otrzyma wielką wstęgę orderu św. Cyryla i Metodego która jest najwyższą odznaką dla panujących. Marszałek Piłsudski otrzyma wielką wstęgę orderu św. Aleksandra z mieczami, odnaczenie przeznaczone dla wodzów naczelnych i najwyższych dostojników państwowych.

Wojna na Bliskim Wschodzie.

14 III. 28.

Wojna wisząca na włosku, która gotowa jest zapalić cały wschód mahometański, jak twierdzą niektórzy, inspirowana jest przez bolszewików. Narazie trudno przypuszczenia te sprawdzić, w każdym bądź razie polityce sowieckiej w Azji w stosunku do Anglii odpowiada ona najzupełniej, nawet gdyby przez czerwonych dyplomatów moskiewskich przygotowaną nie była. Natomiast groźną jest dla wielkiej Brytanji, gdyż kojarzy się w tej chwili z utratą wpływów w Persji, Afganistanie, z ciągłemi rozruchami w Indjach i zatargiem egipskim. Arabia, gdzie się obecnie rozgrywa te wypadki, jest obszarem wielkiej pustyni zamieszkałej przez ludy koczownicze, ale jest jednocześnie „wrotami do Indji”. Wszystkie te państwa na półwyspie Arabskim, nawet cały Egipt, nie posiadają tak wielkiego znaczenia jak jeden mały przesmyk do morza Czerwonego: Suez.

Wojna w Anglii może mieć olbrzymi wpływ nawet na układ sił międzynarodowych. Narazie sytuacja tam przedstawia się jak następuje:

Jednym z prawdziwie niepodległych władców mahometańskich, jest sultan Nedzdu, Ibn Saud. Osobiście człowiek wybitny, o niezwykłej energii, panuje nad plemieniem Wahabitów, nawpół dziki i fanatycznym ludem. Począwszy od 18-stulecia Wahabici ciągle dawali się poznać sąsiadom swemi krwawymi napadami. Nazwę swą wyprowadzają od Mohammeda Ibn Abdal Wahaba. W r. 1801 zdobyli wielkie obszary i toczyli krwawą wojnę z Turcją zadawszy jej kilka kłes. Dopiero później, armia turecka pod wodzą Fassan Beja rozbiła hordy Wahabitów. Podobno w jednej tylko bitwie zginęło 40.000 Wahabitów.— Ostatnio aktywność tego plemienia wyróżniła się w wojnie z królem Hedzasa Husseinem. W Hedzasie jak wiadomo leży miasto święte, cel pielgrzymek wszystkich mahometan świata: Mekka.

Po upadku imperjum tureckiego, arabskie jego prowincje, na które zdawna decydujący wpływ miała Anglia podzielone zostały przez pupiłłów Anglii: Hedzas otrzymał Hussein, zaś Irak i Transjordanję synowie jego Fajsal i Abdullah. Jednakże wgląd Arabji, w serce niezgłębionych i niezbadanych pustyni wpływ Anglii nie sięgał.

Ibn Saud jako władca tych właśnie niedosięgalnych prowincji, człowiek, jak mówią, o wielkiej głowie i ambicjach, po upadku Kalfiatu w Konstantynopolu, zamarzył o wskrzeszeniu wielkich, a potężnych tradycji Islamu. O godność tę ubiegał się przedtem nawet Hussein, w czym go popierała Anglia. Narazie sprawa została na kongresie w Kairze odroczone, a tymczasem wybuchła wojna. Mianowicie Ibn Saud wyrzucił z Mekki Hesseina i zapanował niemal nad całym półwyspem. Oczywiście posiadanie „Świętego miasta” posłużyło do zaoignienia jego apetytów.

Charakterystycznym dla tego meża jest, iż będąc człowiekiem zupełnie cywilizowanym wytnął sobie w odróżnieniu od innych władców Wschodu, doby dzisiejszej, djametralnie przeciwną linię polityczną. O ile mianowicie, w Turcji, Egipcie, Persji nawet, a ostatnio Afganistanie, coraz większe posiada wpływy kultura europejska i kraje te starają się do niej przystosować w miarę możliwości, w tej kulturze i jej zdobywcach szukając siły dla siebie — o tyle Ibn Saud postanowił wyzyskać wszystko to, co w tłumach wojowniczych Arabów pozostało jeszcze z tradycji przodków, z kultu religijnego. Postanowił poprosto odrodzić potęgę Islamu w całej rozciągłości, zapożyczając od Europejczyków jedynie... karabiny i kulomioty.

Anglia go się bała, wpłacając mu roczne wysokie subdyja, co w ro-

dzaju harczu. Na czym polega obecny konflikt?

Ibn Saud postanowił usunąć synów Husseina z nadanych im przez Anglię prowincji. Zwłaszcza chodzi mu narazie o miasto Akaba, położone w Emiracie Transjordanji. Te czyste lokalne narazie pretensje nie posiadają tak wielkiego znaczenia. Jednakże Anglia nie może przez ciągłe ustępstwa tracić swego prestige'u na Bliskim Wschodzie, gdzie posiada tak mało wojska, a tak wiele rozległych interesów. Zwycięski pochód Ibn Sauda mógłby go nakłonić do dalszych żądań, mógłby porwać do powstania wszystkie narody muzułmańskie. Rzecz to jest zupełnie możliwa, jeżeli się zwazy, że operuje on takim atutem, jakim jest ciągle jeszcze Islam wyznawany przez plemiona fanatyczne od brzegów oceanu Atlantyckiego po Wielki, od morza Czerwonego do Afryki Południowej. Aspiracje na kalfiat Ibn Sauda groźnym są ostrzeżeniem w tym kierunku.

Tymczasem Ibn Saud, który nie tylko jest wielkim wodzem, ale i przebiegłym dyplomatą, trzyma te wielkie atuty ukryte w zanadru swego burnusa. Nie ogłosił on jeszcze „wojny świętej”, nie ogłosił się też kalfitem, i... jak twierdzi, nie prowadzi bynajmniej wojny z Anglią. Walczył chce jedynie z Transjordanją...

Ostatnie depesze doniosły o utarczach i groźnej sytuacji w Arabji. O ile cały ten konflikt będzie zlokalizowany — pozostanie drobnym epizodem pustyni. O ile jednak w najbliższym stopniu niebezpiecznym okaże się dla Anglii, dokonać może wielkiego przewrotu, który równie wielki wpływ mieć będzie na stosunki europejskie, a na układ sił pomiędzy Anglią i Sowieciami przedewszystkiem. m.

19 marca w Poznaniu.

POZNAŃ, 13-III Pat. Jutro rano wyruszy z Placu Wolności w Poznaniu 8 patroli 3-iej dywizji kawalerji po 3 konie z każdego pułku, do Warszawy celem złożenia hołdu Marszałkowi Piłsudskiemu w dniu imienin. Patrole mają stanąć w Warszawie w niedzielę wieczorem. Dzień imienin Marszałka obchodzony będzie w Poznaniu bardzo uroczysto. W niedzielę przed południem odbędzie się na Placu Wolności msza polowa, poczem dowódca O. K. przyjmie sztachety wojskowe, które przybędą do Poznania z garnizonów zamieszkałych z adresami hołdowniczymi dla Marszałka Piłsudskiego. Następnie odbędzie się przed Zamkiem Poznańskim defilada miejscowej załogi i organizacji przystosowania wojskowego oraz szereg innych uroczystości.

Ulica marszałka Piłsudskiego w Katowicach.

Katowice, 13-III PAT. W związku z obchodem imienin Marszałka Piłsudskiego rada m. Katowic w wniosek magistratu uchwaliła, zmienić nazwę ul. Warszawskiej na ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. (Jest to najpiękniejsza ulica katowicka, wiodąca z rynku do Bogucic. Przyp. red.)

Szeregi „Piasta” kurezą się.

KRAKÓW, 13-III PAT. „Nowa Reforma” donosi, że b. senator Władysław Długosz, jeden z założycieli PSL, Piasta wystosował do prezesa tego stronnictwa Witosa list, w którym oświadcza, że występując z Piasta nie mogąc pogodzić się z jego obecnym kierunkiem politycznym. Długosz zaznacza, że na krok ten był zdecydowany już oddawna, lecz jako jeden z założycieli i wieoletni członek stronnictwa nie chciał mu utrudniać swem wystąpieniem położenia w ciężkim okresie wyborczym.

Ks. prałat Londzin zatrzymuje mandat senatorski.

KATOWICE, 13-III. Pat. Ks. prałat Londzin wybrany z listy Nr. 1 posłem z okręgu Cieszyńskiego oraz senatorem z województwa Śląskiego zatrzymuje mandat senatorski, zrzekając się poselskiego.

Min. Zaleski wrócił z Genewy

WARSZAWA, 13-III. Pat. W dniu dzisiejszym powrócił do Warszawy z sesji Rady Ligi Narodów w Genewie p. minister spraw zagranicznych Zaleski. Wracającego delegata Polski powitali na dworcu przedstawiciele M. S. Z.

Nuncjusz Marmaggi wyjechał do Warszawy.

RZYM, 13-III. PAT. Nowy nuncjusz papieski w Warszawie Marmaggi wyjechał wczoraj do Warszawy żegnany na dworcu przez ambasadora Rzeczypospolitej Skrzyńskiego z personelem poselstwa oraz przedstawicieli wyższego duchowieństwa.

Rokowania z Gdańskiem.

GDĄSK, 13. III. PAT. Pod przewodnictwem Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Strassburgera rozpoczęły się dzisiaj rokowania polsko-gdańskie w sprawie ujednostajnienia taryf kolejowych, zniesienia opłaty stemplowej od listów przewozowych, w sprawie przewożenia poczty kolejami i t. d. W obradach biorą udział delegaci M-stwa Poczty i Telegrafów, M-stwa Komunikacji i Inni.

Państwowa Rada Zdrowia.

WARSZAWA, 13-III. Pat. W najbliższym czasie odbędzie się w ministerstwie spraw wewnętrznych pierwsze inauguracyjne posiedzenie państwowej rady zdrowia, jako organu doradczego i opiniodawczego m-stwa spraw wewnętrznych w sprawach sanitarnych.

Przyjazd posła Patek nastąpi około 20-go.

WARSZAWA, 13-III. (t. l. w. Słowo). Około 20-go b. m. przybędzie do Warszawy poseł Patek, który wczoraj konferował z Czyczierinem w sprawie rokowań handlowych polsko-sowieckich. Poseł Patek odbędzie w Warszawie szczegółowe narady z ministrem Szaskim.

Preliminarz budżetowy na rok 1928—29.

WARSZAWA, 13-III. (t. l. w. Słowo). Preliminarz budżetowy na rok 1928—29 jest już wydrukowany i będzie przesłany do Sejmu natychmiast po otwarciu kadencji.

Areszt domowy.

Dziennik Ustaw z dnia 10-go bm. ogłosił następujące Rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej o areszcie domowym.

Główne postanowienia tego rozporządzenia brzmią:

- Art. 1. W § 18 kodeksu karnego z 1871 r. dodaje się ust. 3 w brzmieniu następującem: „Sąd może z wyroku lub osobnej uchwały orzec, że skazany na karę aresztu nie dłuższą od siedmiu dni odbędzie ją w własnym mieszkaniu (areszt domowy)”.
- Art. 2. Przewidziany w § 246 u-stawy karnej z 1852 r. areszt domowy można nałożyć tylko w razie wymierzenia aresztu nie dłuższego od siedmiu dni.
- Art. 3. Areszt domowy (w mieszkaniu) można zastosować także w razie skazania na areszt zastępczy, wymierzony w miejsce grzywny.
- Art. 4. Podczas odbywania kary aresztu domowego (w mieszkaniu) skazanemu nie wolno opuszczać swego mieszkania ani przyjmować odwiedzin bez zezwolenia władzy zarządzającej wykonanie kary.
- Art. 6. Stwierdzenie wydalenia się skazanego z mieszkania powoduje wykonanie całej kary w areszcie publicznym.
- Art. 7. Kto, podczas odbywania kary aresztu domowego samowolnie mieszkanie opuści lub przyjmie odwiedzin bez zezwolenia, przewidzianego w art. 4, ulega karze aresztu do sześciu tygodni.
- Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zaświadczenia wwozowe dla nierogaczyny w Niemczech.

BERLIN, 13-III Pat. Parlament niemiecki prowadził dziś obrady nad projektem wprowadzenia zaświadczeń wwozowych dla nierogaczyny i mięsa wieprzowego. Minister Schiele podkreślił, iż mięso w Niemczech jest obecnie o 30 proc. tańsze niż przed wojną. Projekt odesłano do komisji handlowo-politycznej.

Chora kobieta, matka trojga dzieci

Chora kobieta, matka trojga dzieci w wieku 3-5-8 lat, zwraca się do dobrych ludzi, prosząc o pomoc materialną, lub zaopieczowanie się losem tych małych dzieci, ul. Sołtyska 23—4.

Echa wyborów.

Skład osobowy nowego Senatu.

W ubiegłą niedzielę zostali wybrani do Senatu według okręgów i list następujący kandydaci:

Okręg 1: Warszawa miasto.

Lista Nr. 1: 1) August Zaleski minister spraw zagranicznych, 2) ks. Zdzisław Lubomirski - b. członek Rady Regencyjnej.
Lista Nr. 18: 1) Mozes Koerner b. senator, inżynier.
Lista Nr. 24: 1) Bohdan Wasutyński - profesor uniwersytetu warszawskiego, publicysta.

Okręg 2: Województwo Warszawskie.

Lista Nr. 2: 1) August Zaleski minister spraw zagranicznych, 2) Wacław Szujki, ziemianin. (Pierwszy zastępca Stefan Perzyński - adwokat).
Lista Nr. 2: 1) Dora Ktuszynska, b. senatorowa, 2) Gruszczyński, b. mistrz m. Kutna.
Lista Nr. 3: 1) Tomasz Nocznicki b. poseł.
Lista Nr. 18: 1) Salomon Budzyner, kupiec.
Lista Nr. 24: 1) Stanisław Godlewski, ziemianin.

Okręg 3: Województwo Białostockie.

Lista Nr. 1: 1) Walery Roman, notariusz, b. wojewoda, 2) Hipolit Gliwic, ekonomista b. minister przemysłu i handlu.
Lista Nr. 18: 1) Izaak Ick Rubinsztajn, rabin z Wilna, b. senator.
Lista Nr. 25: 1) Alfons Erdman, b. poseł, („Piast“).

Okręg 4: Województwo Łódzkie.

Lista Nr. 1: 1) Radosław Wodźński adwokat, 2) Jan Zaglenczyński, prezes związku cukrowników.
Lista Nr. 2: 1) dr Stefan Kopiczki, b. senator, 2) Józef Danielewicz, tkacz.
Lista Nr. 3: 1) Wacław Januszewski, inżynier, b. senator, 2) Stan. Trzesowski, rolnik (Zastępca Michał Izzycki).
Lista Nr. 18: 1) Józef Spickerman, b. poseł, Niemiec.
Lista Nr. 24: 1) Władysław Jabłonowski, literat, b. senator (zastępca Jan Rudnicki, b. poseł).

Okręg 5: Województwo Kieleckie.

Lista Nr. 1: 1) Stanisław Gaszyński, b. senator, członek Partii Pracy, 2) Leon Zubieński, ziemianin, b. senator, 3) Ignacy Miciński, b. senator (grupa Bojki).
Lista Nr. 2: 1) Stanisław Posner, publicysta, b. senator, 2) Stanisław Kelles-Krauz, lekarz.
Lista Nr. 3: 1) Franciszek Ciastek, rolnik.
Lista Nr. 10: 1) Jan Szafranek, rolnik, b. poseł.
Lista Nr. 18: 1) Cech Szabad, lekarz.
Lista Nr. 24: 1) Stefan Dobrzański, adwokat, b. poseł. (Zastępca Konstanty Dzierżanowski, inżynier).

Okręg 6: Województwo Lubelskie.

Lista Nr. 1: 1) Stefan Boguszewski, członek rady banku rolnego, 2) Stefan Laurysiewicz, b. prezes stow. kupców polskich.
Lista Nr. 2: 1) Michał Sokółowski, dziennikarz.
Lista Nr. 3: 1) dr Bolesław Motz, lekarz z Paryża, 2) Feliks Winiarczyk, rolnik.
Lista Nr. 10: 1) Stefan Tatarczyk, b. poseł.
Lista Nr. 24: 1) Stanisław Kozicki, publicysta, b. poseł Rzpłitej w Rzymie.

Okręg 7: Województwo Pomorskie.

Lista Nr. 7: 1) Tadeusz Michejda, lekarz z Działdowa.
Lista Nr. 18: 1) Erwin Hassbach, b. senator, Niemiec.
Lista Nr. 24: 1) dr. Paweł Ossowski, adwokat.

Okręg 8: Województwo Poznańskie.

Lista Nr. 7: 1) Edward Pełowski, inżynier.
Lista Nr. 18: 1) Jerzy Busse.
Lista Nr. 21: 1) Ireneusz Wierzejewski, prof. uniw. poznański.
Lista Nr. 24: 1) Marjan Seyda, b. poseł redaktor „Kurjera Poznańskiego”, 2) Witold Hedinger, przemysłowiec, prezes rady miejskiej m. Poznania. (Zastępca Maks. Plucinski, kupiec).
Lista Nr. 25: 1) Władysław Radomski, kupiec (Ch. D.), 2) Wiktor Kulerski, red. „Gazety Grudziądzkiej” („Piast”). (Zastępca dr. Kazimierz Krotowski, emeryt).

Okręg 9: Województwo Śląskie.

Lista Nr. 1: 1) ks. Józef Londzin, b. poseł, 2) Mikołaj Grajek, prezes zarządu głównego związku górników (ZZP).
Lista Nr. 18: 1) dr. Edward Pondt, poseł na sejm śląski.
Lista Nr. 37: 1) Wojciech Korfanty, b. poseł. (Zastępca ks. Paweł Brandys, b. senator).

Okręg 10: Województwo Krakowskie.

Lista Nr. 1: 1) Karol Rolle, inżynier, prezydent m. Krakowa, 2) Jan Goetz-Okołowski, przemysłowiec, 3) Stanisław Nowak, b. senator, 4) Karol Rudnicki, wójt.

Lista Nr. 2: 1) Jan English, b. senator.

Lista Nr. 25: 1) Andrzej Sredniawki, b. senator („Piast”), 2) ks. Ludwik Kasprzyk, działacz społeczny (Ch. D.).

Okręg 11: Województwo Łwowskie.

Lista Nr. 1: 1) dr. Stanisław Zakrzewski, profesor uniwersytetu lwowskiego, 2) Maksymilian Thulie, profesor uniwersytetu lwowskiego (Ch. D.), 3) Stanisław Dąbski, ziemianin, 4) Antoni Nowak rolnik.
Lista Nr. 18: 1) Andrzej Pluta, b. poseł.
Lista Nr. 17: 1) dr. Dawid Schreiber, b. poseł.

Lista Nr. 18: 1) dr. K. Trojan, adwokat z Chodorowa, 2) H. Kiselewska, 3) ks. Tatimir.

Okręg 12: Województwo Stanisławskie.

Lista Nr. 1: 1) dr. Marcin Szarski, b. senator, 2) ks. Samuel Mangiewicz, proboszcz.
Lista Nr. 18: 1) Miron Tarnowski.
Lista Nr. 22: 1) Iwan Makuch.

Okręg 13: Województwo Tarnopolskie.

Lista Nr. 1: 1) Juliusz Makarewicz, profesor uniwersytetu lwowskiego (Ch. D.), 2) Agenor hr. Gołuchowski, ziemianin.
Lista Nr. 18: 1) dr. Antoni Horbaczewski, 2) Mykoła Kuźmyn, 3) Wasyl Baranyk.

Okręg 14: Województwo Wołyńskie.

Lista Nr. 1: 1) Michał Skokowski, adwokat, 2) Stefan Recko, rolnik, 3) Stanisław Huskowski, adwokat, 4) Lejzor Dahl, kupiec.
Lista Nr. 8: 1) Sergiusz Kozicki, b. poseł.

Okręg 15: Województwo Połeskie.

Lista Nr. 1: 1) Karol Niezabytowski, minister rolnictwa, 2) Józef Czyczko, rolnik, 3) Michał Zawadzki.

Okręg 16: Województwo Nowogródzkie.

Lista Nr. 1: 1) Witold Kamieniecki, historyk, b. poseł sejmiku ustawodawczego, 2) Soroka, Irolnik.

Okręg 17: Województwo Wileńskie.

Lista Nr. 1: 1) Witold Abramowicz, adwokat, 2) Stanisław Wańkowicz, ziemianin, 3) Józef Trzeciak, rolnik.
Lista Nr. 18: 1) Władysław Bohdanowicz, b. senator.

Z listy państwowej.

Lista Nr. 1: 1) Zaleski August - minister, 2) Piłsudski Jan - sędzia, 3) hr. Tarnowski Zdzisław, 4) Nowak St., 5) Przybylski Zygmunt, 6) Daszyńska-Golińska Zofia, 7) Szymański Julian, 8) Rogowicz Jan, Lempke Leon. Zastępca: Evert Ludwik Józef Achmatowicz Aleksander, Rudnik Michał, Mianowski Henryk, Rudnik Michał, Pochmarski Bolesław. Wobec tego, że 8 osób z tej listy uzyskało mandaty do senatu z okręgów, lub do sejmiku cała lista Nr. 1 do senatu zostanie wyczerpana.

Lista Nr. 2: 1) Limanowski Bolesław, 3) Posner Stanisław. Zastępca: Gatecki Tadeusz (Andrzej Strug).

Lista Nr. 3: Woźnicki Jan. Zastępca: dr. Motz Bolesław, Nocznicki Tomasz, Izzycki Aleksander, Januszewski Wacław Wierzbowska Wanda.

Lista Nr. 18: Hasbach Erwin Decykiewicz Włodzimierz, Haluszczynski Michał, Dawidsohn Józef. Zastępca: Biegański Antoni.

Lista Nr. 24: Głabiński Stanisław. Zastępca Czartoryski Witold.

Lista Nr. 25: ks. prałat Albrecht Jan. Zastępca Marchlewski Leon.

Likwidacja komisji wyborczych i legitymacje dla nowych posłów.

Do dn. 25 marca r.b. nastąpił ma zwinienie działalności 64 okręgowych komisji wyborczych. Państwowa Komisja Wyborcza przetwarza formalnie do wygaśnięcia nowoobраниch ciał ustawodawczych.

Kancelaria sejmowa rozpoczęła już przyjmowanie listów uwierzytelniających, wydawanych nowoobраниch członkom ciał ustawodawczych przez Okręgową Komisję Wyborczą. Na ich podstawie posłowie otrzymają legitymacje poselskie, co nastąpi w trakcie dopiero po złożeniu ślubowania.

Otwarcie Sejmu.

Otwarcie Izby Poselskiej zapowiedziane na dzień 27-go b. m. odbędzie się prawdopodobnie na Zamku i będzie miało charakter uroczysty. Otwarcia dokona p. Prezydent Rzplitej, który po odczytaniu orędzia powoła najstarszego wiekiem posła do przewodniczenia pierwszemu posiedzeniu: Do najstarszych należą posłowie

Wyrok w sprawie zabójców kuratora Sobińskiego.

ŁWÓW, 13 - II. PAT. W dniu dzisiejszym zakończył się przed trybunałem sądu przysięgłych we Lwowie trwający od 25 stycznia r. b. proces przeciwko członkom ukraińskiej organizacji wojskowej, oskarżonym o zamordowanie lwowskiego kuratora okręgu szkolnego ś. p. Stanisława Sobińskiego oraz o zdradę stanu i szpiegostwo. Po przemówieniu prokuratora i po mowach sześciu obrońców przysięgli udali się na na adę poczem o godz. 2-ej popołudniu wśród niezwykłego napięcia publiczności wydał wydykt. Na podstawie tego wydyktu trybunał uznał Wasyla Atamańczuka i Iwana Werbickiego winnymi zbrodni mordowania i zdrady stanu oraz szpiegostwa i skazał obu na karę śmierci przez powieszenie. 8 innych oskarżonych skazano za szpiegostwo na więzienie od 1 do 2 lat, siedmiu oskarżonych uniewinniono.

Skazanie komunistów w Kownie.

Z Kowna donoszą: Dn. 10 marca w trybunale była rozpatrywana sprawa 3 komunistów szawelskich. Komuniści Gołosz, Joffe i Szymkus pod przykrywką związków zawodowych prowadzili działalność wyrotową.

W swoim czasie sąd okręgowy skazał: Gołosza i Joffe na 5 lat i Szymkusa na 3 lata. Obecnie trybunał wszystkich uniewinnił.

2 kwietnia sąd wojenny rozważył sprawę 10 komunistów, w tym kilku żołnierzy załogi kowieńskiej. Wszyscy oni oskarżeni są o to, iż szkodliwym zamachem przeciwko istniejącemu ustrojowi społecznemu. Dochodzenie ustaliło iż spiskowcy odbyli szereg konspiracyjnych narad, na których opracowali szczegółowy plan zamachu. Podczas rewizji ujawniono u nich kompromitujące dokumenty. Osadzono ich w więzieniu dla skazanych na roboty ciężkie. Grozi im kara śmierci.

Tajemnicza strzelanina po stronie litewskiej.

W nocy z dnia 12 na 13-go w pobliżu Druskiemki placówki Korpusu Ochrony Pogranicza zaalarmowane zostały gęstą strzelaniną po stronie litewskiej. Niebawem okazało się, że między litewską strażą graniczną i kilku żołnierzami toczy się potyczka. Według innych wersji kilku żołnierzy litewskich ogrobiło wojskową kasę i usiłowało zbiec na naszą stronę. Uciekający żołnierze ukryli się w końcu w lasach.

W przededniu poważnych niepokojów w Grecji.

BIAŁOGRÓD, 13-III. PAT. Dziennik „Vreme” donosi z Aten, że Grecja znajduje się w przededniu poważnych niepokojów wewnętrznych oraz w przededniu proklamowania generalnego strajku. Władze greckie w Atenach, Salonikach oraz innych większych miastach poczyniły wszelkie środki ostrożności. Na dzień 15 kwietnia przygotowany był zamach komunistyczny. Podczas kiedy władze śledziły z największą uwagą polityczne zamierzenia poszczególnych generałów, komuniści mogli swobodnie przy pomocy macedońskich organizacji rewolucyjnych oraz przy pomocy organizacji z Wiednia, Konstantynopola i Sofji przygotowywać plan rewolucji greckiej. Obecnie spiszek komunistyczny wykryto i w Atenach oraz w innych miastach aresztowano 160 komunistów.

Komintern i wybory w Polsce.

Działalność komunistów w Polsce, przy Urzędzie Śledczym. W czasie skrupulatnej rewizji mieszkania znalezione bogaty zbiór: znaleziono sprawozdania ze wszystkich prawie okręgów o akcji wyborczej i jej wynikach, kilkanaście fotografii najwybitniejszych działaczy komunistycznych w Polsce, spisy i charakterystykę agentów, pracujących w rozmaitych dzielnicach kraju, wiele poufnych instrukcji i rozmaitych okólników.

Najcenniejszym jednak dokumentem, znalezionym przez policję w czasie rewizji, był szyfrowany list Kominternu. Udało się go odcyfrować. Pismo z Moskwy zawiera cały szereg ciężkich wyrzutów pod adresem tutejszych agentów. Wyrażone jest w nim m. in. wielkie niezadowolenie z powodu niekorzystnych dla komunistów wyników wyborów, znacznie skromniejszych od zapowiedzianych w przesłanych sprawozdaniach i spodziewanych przez Komintern. Zwraca się w tym liście uwagę na olbrzymie sumy, jakie zostały wydane na agitację wyborczą, bez należytych wyników. Środków tak znacznych nie dostarczono przecie dotąd nigdzie i nikomu. Daje podane są wątpliwości co do ścisłości i rzetelności przesłanych wyliczeń z otrzymanych na agitację i robotę wyrotową sum.

W rece policji wpadło niesietty jedno tylko takie wyliczenie, z którego wynika, że na akcję wyborczą wydano w pewnym okręgu w krótkim okresie czasu przeszło 200 tys. zł.

Opiece ludzi dobrego serca, poleca się biedną wdowę b. pracowniczkę Szkoły Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, mającą chorego syna i nie posiadającą żadnych środków do życia, znajdującą się w ostatecznej nędzy. Łaskawe datki uprasza się składać do redakcji „Słowa”, dla b. pracowniczki szkoły.

Z sali Śniadeckich.

Odczyt prof. St. Władyczkii: „Sen i senne marzenia”.

W przepełnionej sali, jak zwykle na odczytach prof. Władyczkii, odbył się w niedzielę dn. 11 bm. w cyklu wykładów powszechnych odczyt pt. „Sen i senne marzenia”. Szanowny Prelegent, wychodząc z założeń teoretycznych, uważa kwestię snu za najbardziej sporny problem naukowy, posiadający liczne teorie, z których najstarszą jest teoria śnączynioruchowa, objaśniająca sen anemią spoczynną naczyń krwionośnych mózgu.

Bing negując powyższą teorię, na podstawie doświadczeń ustala nie anemię lecz hiperemię czyli przekrwienie mózgu.

Inne teorie tłumaczą zjawisko snu, zerwaniem kontaktu między krącołami rozgałęzieniami t. zw. aksonów, a dendrytami komórek, oraz teorią znużenia, czyli chemiczną, gdyż substancje zgromadzone w ustroju znużają psow wyprawdzenie w organizm psow wypoczętych, natchymiaś sprządzają sen, oraz reagują w wodzie i alkoholu. Teoria znużenia jest najprostszą w swem założeniu, oparta na podstawie przemiany materji.

Pomijając inne teorie wspomnę tylko teorię prof. Pawłowa, według którego sen jest funkcją hamującą działanie destrukcyjne substancji znużonej na komórki organiczne, potwierdzając tem raz jeszcze wszelką celowość w przyrodzie.

Ciekawą jest również teoria Mahrburga, według której sen jest przejawem naszej woli, lecz chociaż taką władzę nad snem posiadali podobno Cezar, Napoleon Wellington, Gładstone, generał Grant i marszałek Foch, jednak prof. Władyczkio zastrzegł, iż żadne ćwiczenia i próby w tym kierunku nie dają pozytywnych rezultatów, gdyż ogół tych zdolności nie posiada, — taką zdolność albo się ma wrodzoną, albo jej się nie ma wcale.

Wszystkie jednak teorie, według słów Szan. prelegenta, pływają stale przyczyną z objawami i nie podają konkretnych przyczyn snu.

Prof. Władyczkio stwierdza, iż geneza snu jest kosmicznie prawo Ruchu i Rytmu. Przyroda cała jest pełna ruchów rytmicznych wszelkiego rodzaju i różnych stopni trwania.

Na rytmie oparte jest wszystko co istnieje we Wszechświecie, zarówno w życiu organicznym, jak rozwoju społeczeństwa i we wszelkich dziedzinach twórczości ludzkiej.

Rytm jest wyrazem istoty życia, drga w roślinie, promieniu w świetle, wypowiada się we wszystkich uczuciach ludzkich; rytm w życiu organicznym, jest biologiczną podstawą ekonomji sił.

Zdrowie — to rytm prawidłowy, choroba — rytm zakłócony, śmierć — brak rytmu danego ustroju. Stan snu według Szan. Prelegenta, nie jest stanem spoczynku, jest wyrazem rytmu biologicznego i regulatorem energii potencjalnej organizmu.

Wyjaśniając znaczenie snu dla ducha ludzkiego, Prelegent sięga ksiąg Pisma Św-go i powiada, że Prawda Boska — ławiej dociera uszu i serca człowieka w czasie snu, gdy człowiek przesłanie odbiera wrażenia ze świata zewnętrznego, oraz stwierdza za Blumlichem, że: „Noc jest dniem dla duszy”. Przechodząc do wykładów psychologicznych tzw. sennych marzeń, obszerny temat których nieda się ująć w ramy zwykłego sprawozdania, gdyż — nawet

odczyt nie zawiart całego tematu, ograniczając się tylko powtórzeniem głównej treści, a mianowicie, iż wszelkie niewyżyte afekta, mają uścwie w sennych marzeniach, które w tym wypadku odgrywają rolę ochronną przed naciskiem energii intrapsychicznej, dążącej do przejawienia się w sferze świadomej i leczą nieraz od zaburzeń psychicznych. Ze sen nie jest stanem spoczynku, potwierdza dziedziną intelektu, gdyż — niezar większa część pracy, a nieraz i całokształt pracy intelektualnej dokonują się we śnie. Jako dowód prof. Władyczkio demonstruje fragment utworu muzycznego, znanego i cenionego w naszym mieście muzyka prof. M. J. W. Sztuce Pięknej, senne marzenie, niejednokrotnie stawało się natchnieniem i przysporzyło nie jedno dzieło cenne.

Twierdząc pozatem, iż wszelkie senne marzenia są indywidualne, nie odrzuca twierdzeń ustalających wypadki, gdzie treści sennych marzeń ma swe źródło po za obrębem własnej psychy (telepatja), zastrzegając jednak konieczność istnienia nastawienia psychicznego pomiędzy 2-ch psychami. Zw. raportu, przy którym jedynie możliwym jest kontakt 2-ga osób znajdujących się na znacznej odległości.

Na zakończenie stwierdzając wielkie postępy radiotechniczne, prof. Władyczkio konstatuje, iż wszelkie postępy prowadzą do coraz bardziej niezaprzeczonej pewnika o istnieniu celowości niezawodnej i harmonijnego ładu w Przyrodzie.

Aleksandra Markiewiczowa.

Djaty dla członków komisji wyborczych.

Jak się dowiadujemy, członkowie komisji wyborczych mogą już składać podania o przyznanie im djat za czas ich pracy w komisjach.

Podania mogą składać osoby, które udowodnią, iż z racji pracy w komisjach wyborczych ponieśli dotkliwe uszczerbek w swych zarobkach.

Podanie wraz z zaświadczeniami należy składać na ręce przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej dla władzy, która daną osobę mianowała, a więc do urzędu wojewódzkiego lub Magistratu. Podania przewodniczących komisji obwodowych podpisywać winien przewodniczący okręgowej komisji wyborczej.

Wyplata djat uskuteczniiona zostanie przy wyżej wymienione władze jeszcze w bieżącym miesiącu.

Wiosna społeczeństwa poleca mi osobę inteligentną, bez żadnych środków po życia, która prosi o pomoc materialną, chociażby w najmniejszej sumie. Łaskawe ofiary przyjmujcie Administracja „Słowa” dla „Nieszczęśliwej”.

Zakład Polozniczo-urologiczny i doktorów Karnickiego, Dobrzańskiego, Erdmanowej, Aleja Róż Nr 9, (w Małej Pohulanki, tel. Nr 1404 (m. lecznicy d-ra Dembowskiego) przyjmują chore na operacje i porody.

DZIERŻAWY majątków ziemskich załatwiamy Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe Mickiewicza 21, tel. 152. — 0

LOKATA KAPITAŁU Najlepsza i najkorzystniejsza! Kupno domu dochołowego w Wilnie. ewen. majątku ziemskiego. Posiadamy duży wybór. Dom H.-K. „Zachęta” Gdańska 6, telef. 9 05. 1-8-14

ARTYSTA - FOTOGRAF
Antoni Skurjat
PRZEPROWADZIŁ SIĘ na ul. Królewską 5.

Poszukuje się lokalu na internat dla 30 dzieci w pobliżu Zwierzynca lub Zakretu. Pożądany oddzielny dom w ogrodzie. Zgłaszać się od 2-3 po poł. Zawalna 16, m. 32.

OD ADMINISTRACJI.
Prosimy naszych Sz. Sz. Abonentów o łaskawe wnoszenie przedpłaty za m-c MARZEC. Konto Czekowe Słowa P. K. O. Nr 80259.

NOTATKI MUZYCZNE.

Dwa koncerty gimnazjalne.

Odrzu należy zaznaczyć, że się oba koncerty nader korzystnie odróżniały od zwykłych występów t. zw. doczynnych, istnego postrachu rzeczywistych miłośników sztuki, kiedy nadmier ambicji wykonawców nie jest zrównoważony przez odpowiedzialność umiętności i trzeba dosłownie „z dobrą miną” znosić tortury wysłuchiwania: gry fortepianowej, starannie pokrywającej hukiem pedalu wszelkie niedokładności techniczne, lub śpiewu najtrudniejszych aryj operowych przez siły najzupełniej dyletanckie, albo deklamacji z całkiem nieopanowaną dykcją, a tupet nielada musi za wszystko starczyć, a domniemy „dobry cel” zniewala do bezkrytycznego przyjmowania z wdzięcznością. Tutaj nic podobnego nie było.

Chronologicznie należy się pierwszeństwo koncertowi, poświęconemu twórczości Edwarda Griega i zorganizowanemu staraniem Dyrekcji i Opieki Szkolnej Gimnazjum im. Ad. Mickiewicza.

Szczerzy miłośnik muzyki i gorący wielbiciel mistrza norweskiego, Dy-

rektor Bronisław Zapaśnik wygłosił, na początku wieczora, treściwą prelekcję, wyjaśniając znaczenie epoki w Griega w rozwoju muzyki rodzimej oraz stanowisko jego w pantheonie kompozytorów świata, zaznaczając jednocześnie, że wieczór ten jest hołdem, złożonym dla upamiętnienia dwudziestej rocznicy zgonu znakomitego twórcy.

Następnie cały program wypełnili wychowawcy i orkiestra Konserwatorium pod batutą Dyrektora Adama Wyleżyńskiego. Rozpoczęto pierwszy oddział koncertu bardzo zgodnym i ładnie stopniowanym dynamicznie odegraniem I suitu „Peer-Gynt” tu dziez dwóch „Melodyj elegijnych”, nie tylko świadczącym chlubnie o postępkach zespołu, lecz sprawiającym prawdziwe zadowolenie estetyczne słuchaczy.

Po tak pomyślnym początku, ciąg dalszy przeszedł w niczem niezamąganym porządku. Obdarzona ładnym sopranem lirycznym p. Biszewska (kl. prof. Świecickiej) z niemałym już opanowaniem techniki śpiewającej i muzycznym odczuciem wykonała dwie pieśni.

Andante z sonaty fortepianowej-wioloncelowej odegrał bardzo chwalebnie p. I. Szabszy (kl. prof. Kimontt-Jacynowej), który też z zwykłą

umiejętnością akompaniował do śpiewu, oraz p. Liftman (kl. prof. Tchorza).

W dwóch pieśniach wykazała p. A. Potopowiczówna (kl. prof. Świecickiej) coraz bardziej dojrzejący rozwój swego pięknego i podatnego materiału głosowego.

Oprócz kapitalnej „Ballady” zaprodukował p. Zyg. Jeśman (kl. prof. Kimontt-Jacynowej) jeszcze trzy mniejsze utwory.

Gra niepospolicie utalentowanego młodzieńca naprawdę żywo zainteresowuje przeblyskami indywidualności i można mu tylko szczerze życzyć, aby pozostał pod kierunkiem dotychczasowym, lub poleconym przez obecną jego mistrzynię, aż do zdobycia wszystkiego, co nauka może dać. Reszcie da mu talent wrodzony.

O tydzień później zorganizowany, koncert Gimnazjum im. kr. Zygmunta Augusta mógł się pochlubić udziałem śpiewaczki koloraturowej Opery Warszawskiej p. Ogi Olginie, która umiennie przejechała dla występu w mieście, gdzie się rozpoczęła jej pięknie się rozwijająca karjera prymadon operowej.

przyjemność sprawiła możliwość stwierdzenia ogromnych postępów, zdobytych przez niezwykle muzykalną i wielostronnie uzdolnioną, nader pracowitą artystkę, jako jednemu z najwcześniejszych doradców, wskazujących właściwą jej drogę pracy zawodowej i temu, który ułatwił uzyskanie pierwszych, bardzo pomyślnych występów jej na wileńskiej scenie operowej.

W arji z op. „Lucia di Lammermoor” Donizetti’ego, w walcu z op. „Casanova” L. Różyckiego i kilku innych sztukach wykazała p. Olga Olgina (dawny pseudonim — Irene Larar), że osiągnęła stopień artyzmu, mogący być ozdobą każdej sceny.

Kwartet smyczkowy: ppł. K. Malanowicz, kpt. C. Parczyński (pierwsze i drugie skrzypce na zmianę), kpt. B. Reszke (altówka) i p. L. Stepiński, odegrał na początku wieczora dwie części kwartetu Nr. 4 Beethovna, a na zakończenie — dziełnie prowadzony przez fortepianistkę p. H. Parczyńską — pierwszą część słynnego kwintetu fortepianowego Rob. Schumanna. Nastrojowe „Andante cantabile” z kwartetu Czajkowskiego pięknie dopełniło program. Wykonanie zaznaczyło się dobrem uzgodnieniem zespołu, czystą intonacją, starannym cieniowaniem, przewyższającym zwykłe

produkcje amatorskie.

Tak dobrze znane naszym melomanom, prawdziwie artystyczne walory śpiewu p. K. Świecickiej wystąpiły w całej pełni w wykonaniu arji z kantaty „L'enfant prodigue” Debussy i w pieśniach Górskiego i Niewiadomskiego.

Wyborna artystka „Reduty” p. Hohendingerówna świetną deklamacją utworów poetyckich Marij Konopnickiej i Witolda Hulewicza wniosła piękne urozmaicenie wieczora.

Po operze objazdowej.

Nie zmieniając nic w poglądach o przedstawieniu „Zydówki”, wyrażonych w numerze wczorajszym „Słowa”, niezbędne jest określenie stanowiska zasadniczego, jakie prasa miejscowa winna zająć wobec przedsięwzięcia zamiejscowych, do nas zjeżdżających.

Względy humanitarne, z powodu dużych kosztów, nieodłącznych od przyjazdu całego zespołu, zniewoliły mnie do łagodniejszej oceny tego przedstawienia, aby nie zniechęcać publiczności. Wszakże na stałe nie można tolerować takiego wywyższania ześlano na publicznosci wileńskiej przez czynniki miarodajne — braku teatru muzycznego i powszechnego za nim wytesknienia.

Jeżeli zespoły artystyczne zamierzają nas odwiedzać, to powinny przystosować repertuar do środków porządkalnych zarówno pod względem personelu wykonawczego jak i zasobów inscenizacyjnych. Skreślanie zaś ogromnej części całej sztuki, najbardziej rażące braki deklarycyjne, „curiosa” kostjumowe i statysterji i t. p. wkraczają w dziedzinę mimowolnej humorystyki teatralnej, z taką swadą przedstawionej w słynnej krotchwili „Porwanie Sabinek”. Taka beczceremonjalność względem Wilna jużemy nie po raz pierwszy stwierdzili.

Prasa miejscowa obowiązana jest wskazać na całą niewłaściwość stawiania miasta takiego, jak Wilno — przez kogokolwiek — na poziomie jakiejś ludniejszej Mejszagoły. Mamy już dość tego!

Albo niech nas odwiedzają zespoły z całym odpowiednim aparatem scenicznym, albo niech nie zaszczycają swymi przyjazdami!!! Wszelkie zakusy niezetelnie artystyczne spotkają się z należytyim protestem i stosowną odprawą z naszej strony. Najzupełniej stanowczo ostrzegamy.

Michał Józefowicz.

KURJER GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH.

GIEŁDA WARSZAWSKA

13 marca 1928 r.

Dewizy i waluty:

	Tranz.	Sprz.	Kupno
Dolary	8,88	8,90	8,86
Franki	35,09	35,18	35,00
London	43,49	43,60	43,39
Nowy-York	8,90	8,92	8,88
Paryz	35,09	35,18	35,00
Praga	26,415	26,48	26,35
Szwajcaria	171,65	172,08	171,22

Papiery procentowe:

dolarówka 68,75	69
kolejowa 102,50	103
konwersyjna kolejowa 61	—
5 proc. konwersyjna 67	—
listy i obl. Banku Gosp. Kraj. 94	—
4 5 proc. ziemskie 56,50	56,85
5 proc. warszawskie 62,50	62,25
8 proc. warszawskie 79,25	79,50
8 proc. Łodzi	73
6 proc. pożyczka konwersyjna m. Warszawy 1926 r	64,75

Wyniki poczynań Rządu w zakresie podniesienia rolnictwa.

(Radioodczyt p. ministra Niezabytowskiego).

W dniu 10-go marca p. minister Niezabytowski wygłosił przez radio odczyt, który poniżej podajemy w streszczeniu:

Po powstaniu Państwa Polskiego przez długi szereg lat rolnictwo nie mogło zdobyć sobie należytego uwzględnienia w polskiej polityce gospodarczej. Zadziwiająca energia, z jaką rolnik polski zabrał się do odbudowy swych warsztatów pracy, po wieloletnich klęskach, które go nawiedziły w postaci bezpośrednich zniszczeń wojennych, rekwiizycji niezbędnych czynników produkcji, — kompletnego niemal zaniku kapitału obrotowego, wywołała wrażenie, że rolnictwo obyć się może bez specjalnej ochrony. Pod wpływem tego wrażenia — możnaby powiedzieć — tej psychozy — wytworzył się zadziwiający stan rzeczy, polegający na tym, że w kraju, w którym ludność rolnicza wynosi niemal 70 proc. ogółu ludności i w którym temsamem teoretycznie 70 proc. postów reprezentować winno interesy rolnicze, — że w kraju tym uprawiano przez szereg lat politykę wyraźnie krzywdzącą dla rolnictwa i jednostronnie dążącą do popierania innych dziedzin życia gospodarczego.

Zaniebanie rolnictwa przejawiało się przede wszystkim w następujący sposób: dopuszczono — a nawet sztucznie pogłębiono — zupełną dysproporcję między cenami produktów przemysłowych i rolniczych; dopuszczono do zupełnego niemal zaniku krótko i długoterminowego kredytu, dostosowanego do potrzeb produkcji rolnej; zaniebano w pracy ustawodawczej niemal zupełnie ustawodawstwo poświęcone ochronie produkcji rolnej, zużywając całą energię na rozbudowę jednostronnie pojętego ustawodawstwa, zmierzającego do przebudowy ustroju rolnego.

Fakty powyższe doprowadziły do poważnych konsekwencji do stanu rzeczy, którego byliśmy świadkami w r. 1925. Rolnicy, zmuszeni do sprzedawania swych produktów po cenach niewspółmiernie niskich, nie tylko musieli wytrzymać się od zakupu niezbędnych składników artykułów przemysłowych, lecz musieli obniżać produkcję, redukując powierzchnię obsiewów i zmniejszając stopień intensywności gospodarowania z największą szkodą dla całokształtu życia gospodarczego.

Następstwa takiego stanu rzeczy zaznaczyły się równie szybko jak tragicznie: ponieważ przemysł pracuje w naszych warunkach przede wszystkim dla rynku wewnętrznego, dla którego pojemności siła nabywcza ludności rolniczej ma decydujące znaczenie, więc zanik tej siły nabywczej wywołał automatycznie silne skurczenie tego rynku, które skazało na unieruchomienie tysięcy zakładów wytwórczych, na bezrobocie setki tysięcy robotników. Rolnictwo — zubożałe i zdradzające z dniem każdym wstępującą tendencję do wycofywania się z aktywnego życia gospodarczego, — w ślad za tem z dniem każdym słabsze terno gospodarstwa krajowego, — 40 proc. robotników przemysłowych bez pracy — oto obraz polskiego życia gospodarczego w tragicznej ziemi 1925-26.

Stan rzeczy, który zastał Rząd pomajowy, był tak jasny, że coraz powszechniej zaczęto „pojmować”, że rozkwit polskiego życia gospodarczego oparty być musi przede wszystkim na rozkwicie polskiego rolnictwa. Należało zatem opracować zwarty program polityki ekonomicznej, mającej za cel podniesienie dobrobytu na wsi i oparty w pierwszym rzędzie: na zapewnieniu należytej równowagi między cenami artykułów przemysłowych i rolnych; na zorganizowaniu nieistniejącego niemal kredytu rolniczego; na rozbudowie ustawodawstwa, mającego za przedmiot ochronę produkcji rolnej we wszystkich jej przejawach.

Rządy pomajowe dążyły do realizacji trzech powyższych postulatów i jasne jest, że w pracy tej m-stwo rolnictwa przypadała rola szczególnie ważna i odpowiedzialna. W dziedzinie cen należało przede wszystkim usunąć przysłówowe „nożyce”, które do r. 1925 w Polsce, podobnie jak w Rosji sowieckiej, tworzone były przez linię graficzną wskaźnika cen przemysłowych i rolniczych; należało stopniowo nożyce te zamknąć — innymi słowami — wskaźnik cen rolniczych i przemysłowych zrównać. Cel ten został osiągnięty już w roku 1926.

Udostępnienie względnie taniego kredytu krótkoterminowego w Banku Polskim pozwoliło rolnictwu pozbyć się w części lichwiarskich długów, pod którymi ugięło się ono po przesileniu roku 1925 i wywołało odprężenie na dostępnym dla rolników rynku pieniężnym. Temu samemu celowi, jak również dalszej intensyfikacji produkcji rolnej służyła rozbudowa kredytu długoterminowego, który do r. 1925 właściwie w Polsce nie istniał. Bogatą akcją kredytową rozwiniął przedewszystkiem Państwowy Bank Rolny, który ogółem przyznał

rolnictwu — poza 110 milionami kredytu krótkoterminowego — około 80 milionów kredytu długoterminowego, z których około 50 milionów już udzielono w formie emisji odpowiedniej ilości listów zastawnych.

Wspomnieć wreszcie trzeba, że uruchomiono również kredyty na szereg celów specjalnych, a zwłaszcza na rozwój hodowli, melioracji, nasiennej i t.p., które mają pierwszorzędne znaczenie dla dalszego rozwoju ośnośnych gałęzi produkcji rolnej.

W dziedzinie prac ustawodawczych przystąpiono do systematycznej kodyfikacji i rozbudowy ustaw ochronnych we wszelkich działach produkcji rolnej, przyczem nadane Rządowi pełnomocnictwa znakomicie pracę tę ułatwiły.

Szeroko zakreślona akcja, zmierzająca do rozwoju produkcji rolnej, nie jest możliwa bez należytego zorganizowania społeczeństwa rolniczego. Dotychczas stopień tego zorganizowania jest zupełnie niedostateczny i rolnictwu brak czynnika, który mógłby w należyty sposób reprezentować je wewnątrz i skutecznie bronić jego interesów. Zdając sobie sprawę z doniosłości tego zagadnienia, Ministerstwo przygotowało projekt rozporządzenia Prezydenta o izbach rolniczych, zmierzających do zorganizowania społeczeństwa rolniczego w sposób przymusiowy na zasadach szeroko zakreślonego samorządu facheowego.

W dziedzinie rolniczej wzmocniono przede wszystkim jej siłę podatkową, co w wysokim stopniu przyczyniło się do zrównoważenia budżetu Państwa. Ogromny wzrost dochodów, pochodzących z podatków pośrednich i monopolu państwowych świadczy wyraźnie o tem, że zwiększoną konsumpcję tytoniu, cukru i t.p. zawdzięczać należy rozszerzeniu liczby konsumentów, czyli wciągnięciu na orbitę życia gospodarczego szerokich mas ludności rolniczej, które w ciągu ostatnich lat czynnego udziału w życiu tem brać nie mogły. Ten sam czynnik sprawił, że przemysł we wszystkich niemal dziedzinach rozwinąć mógł znacznie swoją produkcję, a charakterystyczne jest, że rozwój zaznaczył się najsilniej w tych przemysłach, które jak przemysł nawozowy i maszyn rolniczych, wyłącznie pracują dla rolnictwa. W ten sposób potwierdzona została ponad wszelką wątpliwość w ciągu ostatnich miesięcy teza, według której dobrobyt gospodarczy kraju w naszych warunkach oparty być musi na dobrobycie rolników, a trwałe rozwój polskiego życia gospodarczego odbywać się musi jedynie w miarę wzrostu stanu zamożności mas rolniczych.

Poza dobroczynnymi skutkami dla całokształtu życia gospodarczego Rząd poszczycił się także również poważnymi rezultatami, osiągniętymi bezpośrednio w zakresie rozwoju produkcji rolnej.

Powierzchnia obsiewów wzrosła w r. 1927 w stosunku do 1926 r. o 250.000 ha, czyli o 3,3 proc., przyczem zaznaczył się również proces zastępowania uprawy plodów mniej wartościowych przez plody bardziej wartościowe, jak pszenica i buraki cukrowe. Sam wzrost powierzchni obsiewów wzmógł wartość wytwórczości krajowej o 100 milionów złotych.

Spójnicie nawozów sztucznych wzrosło w stosunku do r. 1924 przeszło dwukrotnie, a o 25 proc. w stosunku do r. 1926.

Ilość mleczarni, która w r. 1925 wynosiła 424, wzrosła do 800, dzięki czemu eksport masła wzrósł w ciągu 1 i pół roku 7-krotnie. W tym samym czasie wzrósł wywóz trzody chlewnej o 100 proc., a wywóz jai o 250 proc. Eksport nabiału, zwierząt i produktów zwierzęcych wyniósł ogółem w r. 1927 przeszło 500 milionów złotych i zajmuje pierwsze miejsce wśród polskich pozycji wywozowych.

Cenne wyniki osiągnięte następnie w dziedzinie rozwoju akcji melioracyjnej, w zakresie gospodarki leśnej, weterynaryj i t.d.

Jednym słowem widać we wszelkich dziedzinach wysiłku społeczeństwa rolniczego w kierunku pracy twórczej i owocnej.

Jak się dowiadujemy, tutejsze władze administracyjne poczyniły u odpowiednich miarodajnych czynników w Warszawie starania o uzyskanie dla Wilna z rezerwy zbożowych pewnej ilości wagonów zboża po cenach normalnych (41 gr. za klg.).

Zboże to będzie niewłócznie zrzucone na rynek tutejszy, co będzie miało w następstwie niższe cen maki.

Starania Starostwa Grodzkiego o zboże dla Wilna będą niewątpliwie w najbliższym czasie uwiecznione pomyslnym skutkiem.

Ponadto władze administracyjne zwalczą będą aż do stosowania bezwzględnie aresztu spekulantów.

Dziś o godz. 6 wiecz. pod przewodnictwem starosty grodzkiego, p. Iszory konferencja z zainteresowanymi czynnikami tj. z przedstawicielami Magistratu, piekarzy i młynarzy.

8-my dzień procesu „Hramady”.

Gwałtowna antypolska akcja w Sowieciech.

Z Mińska donoszą o organizowaniu dalszych antypolskich wystąpień. C. K. Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom (MOPR) ogłosił wyniki akcji przeciwko procesowi „Hramady”. Według tych danych dotychczas napłynęło z Białorusi Sowieckiej około 15 tysięcy protestów. Jednocześnie MOPR przyjął na siebie oficjalną opiekę nad rodzinami aresztowanych hramadowców.

Jednocześnie zbierane są składki na rzecz uwięzionych członków „Hramady”. Z zarobków robotniczych na fabrykach Białorusi stręcane są pewne procenty.

Przewodniczący utworzonego niedawno Komitetu Obrony „Hramady” Kupala wraz z jeszcze dwoma członkami tego Komitetu, udali się do Kijowa, a następnie do Charkowa, gdzie odbędą się odczyty o procesie i zwolane zostaną wiece protestacyjne. Z Ukrainy trójka ta udaje się w głąb Rosji.

Jednocześnie wydana została odezwa we wszystkich językach europejskich, piętnująca rządy polskie i proces „Hramady”, która na koszt rządu Białorusi Sowieckiej rozesłana zostanie do wszystkich organizacji robotniczych, partyjnych, a także kulturalnych całego świata. Specjalny protest skierowany zostaje do Międzynarodowej Ligi Praw Człowieka. W proteście tym wskazuje się na rzekomo niebywały terror uprawiany obecnie w Polsce. Prócz tego wydana ma być obszerna broszura „informacyjna” o prześladowaniach w Polsce.

Staraniem „Komitetu Obrony Hramady” otwarto specjalną komisję redakcyjną i gospodarczą, która zajmie się sprawą dostarczania środków na akcję antypolską. Na terenie Białorusi Sowieckiej i Ukrainy zorganizowana ma być wielka loteria na powyższy cel.

Działalność Hramady na wsi białoruskiej.

I znowu dzień cały poświęcony badaniu świadków.

Z ogólnej ich liczby czternastu wezwanych na dzień ten, nie stawili się dwóch: adwokat Andrejew i b. komendant pol. pow. Wołczyńskiego K. Wilczyński.

Pierwszym zeznaje referent do spraw ruchu wyrotowego przy Ministr. Wewnętrznych Jan Bach. Zeznania tego świadka nie wnoszą nic nowego do sprawy, gdyż badał działalność organizacji i partii wyrotowych jedynie drogą zaznajamiania się z nimi przy pomocy raportów wojewódzkich, nie znał ani terenu, ani ludzi prowadzących robotę i w ogóle nie wykazywał zbyt wielkich znajomości rzeczy.

Świadek Makar Bondarowicz przyprowadzony z więzienia, gdzie oczekiwał sprawy z oskarżenia go o należność do KPZB, obecnie twierdzi, że nigdy do KPZB nie należał. Na zwróceniu mu przez przewodniczącego uwagę, że w śledztwie pierwsiastkowem przyznał się do winy oświadcza: „u sędziego śledczego mówiłem tak, bo bałem się. W policji bill naszych”.

Mec. Smiarowski. Dlaczego zeznał świadek przedtem inaczej, czyżby świadek też bili?

Świadek. Mnie nie, ale innych bili.

Mec. Duracz. Może świadek powie kogo bili, z nazwiska.

Świadek. Bill Monika, a Wysokiego Sędziego śledczy odesłał z powrotem do ekspozytury.

Sędzia Borejko zapytuje świadka dlaczego wstąpił do „Hramady” i czy wstępując orientował się jakie są jej zadania.

Świadek. Zapisywali się ludzie „raboczyje” więc i ja. „Hramada” była partja dla „raboczych”.

Wyjaśnia się, że świadek był członkiem komisji rewizyjnej, lecz ani razu nie był na zebraniach.

Wchodzi następny świadek, wójt Gm. Zabrzeżskiej pow. Wołczyńskiego Stanisław Giedroyc.

Pod koniec roku 1925 — mówi

Zaznanie po przerwie.

Następuje przerwa, po której zeznaje świadek Wincenty Kisły, współoskarżony innych świadków w sprawie należenia do KPZB i wchodząc na salę kłania się oskarżonemu (ku widoczemu ich, zwłaszcza pośło, niezadowoleni) poczem rozpoczyna się historia znana już z zeznań świadka Bondarowicza.

Wypiera się zeznań swoich u sędziego śledczego; twierdzi, że nie należał do KPZB, a zeznał, gdyż bał się policji.

Obrzymi pożar młynu hr. Tyszkiewiczowej.

W nocy z dnia 12 na 13 b. m. o godz. 1-iej w młynie hr. A. Tyszkiewiczowej przy ul. W-Stefańskiej 29, dzierżawionym przez p. Wacława Jeśmana, wybuchł z przyczyn niewyjaśnionych przyczyn pożar, który w krótkim czasie jeszcze przed przybyciem straży ogarnął cały gmach.

Nagle rozszerzenie się pożaru, który powstał prawdopodobnie w hali maszyn, spowodowane było pęknięciem balonów, zawierających zgęszczone powietrze. To też dały się słyszeć raz po raz silne detonacje, które uniemożliwiały dostęp ludności, w celach ratunkowych.

Pożar był tak duży, że zagrażał pobliskim magazynom firmy Hartwiga, połączonym z tym młynem pomostem drewnianym. Jedynie dzięki przybyłej natychmiast straży ogniowej na czele z p. Waligóra udało się uratować wszystkie w pobliżu znajdujące się budynki, które przedstawiają kolosalną wartość materialną.

Pastwą pożaru, trwającego prawie do południa dnia następnego, padł cały gmach młyna, wraz z urządzeniami i około 15-u wagonów zboża wojkowego, przeznaczonego na przemiał, oraz jeden wagon kolejowy, stojący na przyległej rampie. Straty poniesione skutkiem pożaru sięgają kilkuset tysięcy złotych.

W związku z powyższem aresztowano maszynistę niejakiego Frackowiaka, który tej nocy obsługiwał maszynę młyna. Podkreślić należy, iż jest to już drugi wypadek pożaru młyna hr. A. Tyszkiewiczowej. W r. 1923 uległ zniszczeniu, skutkiem pożaru duży młyn dzierżawiony w owym czasie przez Bank Rolny, pod kierownictwem p. Stanisława Jeśmana. Wyjaśnieniem przyczyny pożaru zajęły się odnośne władze sądowno-śledcze.

Sprawa wyboru ławnika od frakcji żydowskiej.

Na poniedziałkowym posiedzeniu konwentu seniorów Rady miejskiej omawiano, m. in., sprawę wyboru ławnika od frakcji żydowskiej na miejsce ustępującego wskutek choroby G. Abramowicza. Uchwalono sprawę tę postawić na porządek dzienny najbliższego posiedzenia Rady miejskiej oraz zaproponować frakcji żydowskiej, aby na to posiedzenie wysunęła swego kandydata. Jak wiadomo, frakcja żydowska dotychczas nie zdecydowała, kogo wybrać z dwóch zgłoszonych kandydatów: inż. Kroszki czy radnego Kruka. (o)

KRONIKA

ŚRODA
14 Dnia
Leona b.
jutro
Klemensa H.

Wschód s. g. m. 6 03
Zach. s. o. g. 17 m. 38

Spozatrzenia meteorologiczne Zakładu Meteorologii U. S. B.

z dnia 13 — III 1928 r.

Cisnienie średnie w m. 763
Temperatura średnia — 20C.
Opad za dobę w mm.

Wiatr przeważający Północno-Zachodni.

U w a g i: Półpochmurno. Śnieg. Minimum za dobę — 80C. Maximum za dobę +2 C. Tendencja barometryczna stała spadek ciśnienia

SAMORZĄDOWA

Nowe komunalne kasy Oszczędności. W dniu 12 marca r. b. P. Wojewoda Wileński zatwierdził Statuty nowo zorganizowanych komunalnych Kas Oszczędności w Oszmianie i Postawach.

Sejmik Oszmiański na posiedzeniu w dniu 23 lutego b. r. przeznaczył na kapitał zakładowy swej Kasy kwotę 20.000 zł. Sejmik Postawski na posiedzeniu z dn. 22 lutego na kapitał zakładowy Kasy przeznaczył kwotę 10.000 zł.

Obie nowopowstałe Kasy Powiatowe mają za zadanie pośredniczyć w niesieniu pomocy rządowej drobniemu i średniemu rolnictwu, potrzebom dobrego przemysłu i rzemiosłom. Nie mniejszem jednak zadaniem tych kas jest gromadzenie oszczędności i tworzenie własnych rezerw ponieważ za każdą taką Kasą stoi Sejmik z całym majątkiem i dochodami. Każdy obywatel powiatu może bez obawy i ryzyka lokować tam z łatwością swe oszczędności.

MIEJSKA.

Zamknięcie hotelu „Nizkowskiego”. Władze administracyjne, które już od dłuższego czasu prowadzą energiczną walkę z niechlujstwem, panującym na terenie m. Wilna, wywały w tym celu szereg zarządzeń, a wykonania ich ściśle przestrzegają, stosując do opornych środki represyjne.

Jednym z bardzo ważnych etapów tej akcji jest surowa kontrola hoteli wileńskich iórskich opłakany stan pozostawia

że znaleziony kulomiot należał do „Hramady”.

Świadek. Tego nie twierdzą. Na tem kończy się badanie, przed podjęciem staje kolejny — Józef Śliż.

Byłem na konferencji KPZB w Mołodzieczu, gdzie słyszałem od jednego z członków, że Tarasiewicz jest nacjonalnym komunistą. — wymienia szereg nazwisk b. hramadowców będących jednocześnie członkami KPZB.

Świadek nadmienia, że część pieniędzy zebranych na pomoc dla więźniów politycznych przekazywał sam do rejonowego komitetu KPZB.

Mec. Smiarowski. Czy pan ma sprawę?

Świadek. W sprawie napadu rabunkowego siedziałem od 16.V.23 do 18.V.25 r.

Mec. Smiarowski. A w sprawie należenia do KPZB, bo przecież pan przyznał się, że należał do niej.

Świadek daje wymijającą odpowiedź.

Sytuacja wyjaśnia się. Świadek był kolidentem policji.

Mec. Ettinger. Kto panu kazał wstąpić do „Hramady”.

Świadek. Komuniści z KPZB. Przy konfrontowaniu świadka z oskarżonymi o przynależność do KPZB mówi wyraźnie: należał... był prezesem, lub sekretarzem... wstąpił do „Hramady”.

jak powszechnie wiadomo, wiele do życzenia.

W dniu wczorajszym, Starostwo Grodzkie (dawn. Komisarjat Rządu) wydało rozkaz natchmiastowego zamknięcia hotelu „Nizkowskiego” przy ul. Bakszta 2.

Stwierdzono bowiem w hotelu tym nietylko stan anty-sanitarny, ale również brak najbardziej elementarnych wygód dla publiczności.

Podobny los grozi również innym hotelom, o ile nie zastosują się ściśle do zarządzeń komisji sanitarnej.

Kiełbasa wyborcza. Jak już w swoim czasie donosiśmy, Rada Miejska na wniosek grupy radnych z P. P. S. uchwaliła nadzwyczajny dodatek w wysokości 45 proc. miesięcznych zarobków wszystkim rybnikom zatrudnionym przy robotach kanalizacyjnych.

Był to okres oczywiście przedwyborczy, to też p. radni z P. P. S. z całą stanowczością dążyli do uskutecznienia wypłaty tego dodatku, jeszcze przed wyborami, chcąc tem samem przyciągnąć masy robotnicze w czasie wyborów na swą stronę. Wypłatę tego dodatku podzielono na dwie raty, z których pierwszą w wysokości 30 proc. wypłacono robotnikom kanalizacyjnym w sobotę, czyli w przeddzień wyborów do Sejmu.

Następną ratę w wysokości 15 proc. uskuteczniiono w piątek, względnie w sobotę t. j. również w przeddzień wyborów do Sejmu.

Ta kiełbasa wyborcza na nic się nie zdała. P. P. S. mimo takich zabiegów straciła swój stan posiadania i zamast oszczędnych dwóch mandatów otrzymała nie.

POCZTOWA.

Osobiste. Prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów Pan Inżynier Józef Zółtowski wyjeżdża na kilka dni w sprawach służbowych do Warszawy. Tymczasowe kierownictwo Dyrekcji na czas nieobecności prezesa, sprawować będzie P. Inżynier Ambroży Kowalek, naczelnik Wydziału Telegraficzno-Telefonicznego.

(x) Zniżkowe opłaty za rozmowy telefoniczne na sieciach powiatowych. Na mocy zarządzenia Wileńskiego Dyrekcji Poczty i Telegrafów zaprowadzono z dniem 1 b. m. Fna sieciach powiatowych dla rozmów telefonicznych, w godzinach od 2-iej do 8 rano, t. j. w godzinach słabego ruchu zniżkę taryfową.

Za rozmowy w tych godzinach pobierane są obecnie 3/5 opłat przewidzianych w taryfie telefonicznej t. j. za każdą zwykłą trzymiutową rozmowę w rozmównicy publicznej 30 gr. zaś ze stacji abonentowej 18 gr.

UNIERSYATEKA

Promocja. W środę dnia 14 b. m. o godzinie 1-iej po poł. w Auli Kolumnej Uniwersytetu odbędzie się promocja p. Marijana Papuzińskiego na Doktora w dziedzinie nauk lekarskich. Wstęp wolny.

KOLEJOWA.

(x) Inspekcja linii kolejowej poddyrekcji Białostok. Prezes Dyrekcji P. K. P. w Wilnie p. inż. Staszewski w towarzysztwie kierowników wydziałów wyjechał w dniu wczorajszym na 3 dniową inspekcję linii kolejowej na szlaku poddyrekcji Białostok. Powrót p. prezesa z inspekcji oczekiwany jest w piątek dnia 16 b. m.

RÓŻNE.

Sekretarjat Zw. Hallerczyków (Uniwersytecki 1) niniejszem podaje do wiadomości, że zapisy na kursy języka francuskiego dla członków i sympatyków udających się do Francji na uroczystości hallerczyckie, już się rozpoczęły. Zgłoszenia przyjmuje codziennie sekretariat od godz. 15 do 17 włącznie do dnia 26 bm. Opłata b. niska

KOMUNIKATY.

(r) Z zreszczenia sędziów i prokuratorów. Dn. 28 bm. o godz. 7-iej wiecz. w sali posiedzeń sądu apelacyjnego odbędzie się zwyczajne zgromadzenie członków Wileńskiego Oddziału Zrzeszenia sędziów i prokuratorów.

Porządek dzienny obejmuje: 1) Zgłoszenie i wybór przewodniczącego, 2) sprawozdanie zarządu oddziału i Komisji rewizyjnej, 3) uchwalenie składek i budżetu na rok następnny, 4) wybór członków zarządu oddziału w miejsce ustępujących przez przez wylosowanie ich zastępców, 5) wybór członków komisji rewizyjnej, oraz 6) wolne wnioski.

Komitet Honorowy Wystawy Radjowej. Dowiadujemy się, że utworzył się Komitet Honorowy Wystawy Radjowej (będącej, jak wiadomo pod protektorem P. Wojewody Wileńskiego Władysława Raczkiewicza i Generała Brygady Bolesława Popowicza) do którego weszły następujące osoby:

Prezes Związku Ziemiań p. Gieczyński, Prezydent p. Wilna p. Folejewski, Prezes Syndykatu Dziennikarzy p. Jankowski, Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa w Urzędzie Wojewódzkim p. Kirtilis, Prezes związku Techników p. inż. Niwiodziński, Rektor USB prof. Pigoń, Kurator Okręgu Szkolnego p. Pogorzelski, Komendant Wo-

W. 7.

jeżdżki P.P. insp. Praszalowicz, Prezes Stowarzyszenia Kupców p. Ruciński, Prezes Dyrekcji Kolejowej p. Staszewski, Dr. Szabad, Prezes Związku Kółek i organizacji Rolniczych p. Trzeciak, Prezes Stowarzyszenia Przemysłowców p. Wodzinowski, Dr. Wygodzki, Dyrektor Poczty i Telegrafów p. Żółtowski.

Kursy ogrodniczo-hodowlane. Zarząd Wileńskiego Wojewódzkiego Koła Zjednoczonych Ziemianek zawiadamia członków Koła, o trzynastych Kursach Ogrodniczo-Hodowlanych urządzanych staraniem Wileńskiego Towarzystwa Rolniczego, które się odbędą dnia 18 marca w lokalu Związku Ziemian (ul. Zawalna Nr 9), 19-go i 20-go marca w lokalu Stowarzyszenia Polaków Zakordonowych (ul. Zawalna Nr 1).

Program: 18 marca od godz. 12 do 2 pp. Krauss sadownictwo, od godz. 4 do 6 pp. Monkiewicz -- warzywnictwo, od godz. 6 do 7 pp. Jurkowski -- nawożenie. 19 marca od godz. 11 do 1 pp. Czerniewski -- żywienie nierogacizny, od godz. 4 do 6 pp. Marszałkiewicz -- obora, od godz. 6 do 7 pp. Jurkowski -- nawożenie. 20 marca od godz. 10 do 12 p. Trybulski -- hodowia kur.

TEATRY I MUZYKA. Reduta na Pohulance. „Wilki w nocy”. Dziś o godz. 20, po raz drugi komedia w trzech odsłonach Tadeusza Rittnera pn. „Wilki w nocy”. Akcja sztuki rozgrywa się w wielkim mieście prowincjonalnym, w domu prokuratora. Udział biorą: J. Karbowski, T. Białkowski, L. Wołkowy, J. Dent Sgaj, T. Białkowski (Wojewicz), E. Schorowa (Julja), St. Chmielewska-Pezarowska (Zanetta), H. Hohendingerówna (radczyni), K. Pański (mecenias), Marysia R. (Ada), W. Gasinski (Adolf). Bilety sprzedaje „Orbis” (Mickiewicza 11) i kasa teatru od godz. 17-ej.

Magistrat m. Nowogródka ogłasza konkurs na stanowisko miejskiego lekarza sanitarnego w mieście Nowogródka z prawem wolnej praktyki. Do stanowiska tego przywiązane są pobory według VIII grupy plac pracowników państwowych łącznie z dodatkami: ekonomicznym, mieszkaniowym i 15 proc. dodatkami komunalnym.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Magistrat m. Nowogródka ogłasza konkurs na stanowisko miejskiego lekarza sanitarnego w mieście Nowogródka z prawem wolnej praktyki. Do stanowiska tego przywiązane są pobory według VIII grupy plac pracowników państwowych łącznie z dodatkami: ekonomicznym, mieszkaniowym i 15 proc. dodatkami komunalnym.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

— 33-A) i wypełni utwory: Chopin'a-Liszt-Debussy'ego, Balakirewa-Scriabina i Szymanowskiego. Bilety w „Orbisie”, gdzie również do nabycia są programy recitalu powyższego.

RADJO—WILNO. Środa 14 marca 1928 r. 16.25-16.40: Chwilka literacka. 16.40-16.55: Komunikat dla rolników w opracowaniu Zw. Kółek i Org. Roln. Z. Wil.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Wypadki i kradzieże. (r) Tragiczny wypadek. We wsi Popy, gm. Nowo-Trociek w tych dniach rozegrał się wstrząsający wypadek. Gospodarz tej wsi Jan Wisniewski z żoną wyjechał w gościnę do sąsiadów z pobliskiej wsi.

Kino-Teatr „HELIOS” Wileńska 38.

Kino-Teatr „POLONIA” ul. A. Mickiewicza 22.

Kino-Teatr „WAWA” Wielka 30.

Miejski Kinematograf Kulturalno-Oświatowy SALA MIEJSKA ul. Ostrobramska 5.

Kino Kolejowe „OGNISKO” (obok dworca kolejowego).

Premjera! Olsniewający program! NA SCENIE: Zupełnie nowy repertuar! Występy u ubiećców publ. artystów sceny Warszawskich: N. Bolekiej, A. Cieleckiej, W. Zdanowicza i M. Dobrowolskiego.

Dziś uroczysta premjera. Dawno oczekiwany film! Największa sensacja ekranów zagranicznych! Niebawale urozmaicona i emocjonująca akcja, rozgrywająca się na tle najcudowniejszych zakątków Europy i Ameryki p. l. Książę Sellman

Dziś! Superfilm! Największy szlagier sezonu! Krzyk niewinnych orli! Biały niewolnica fascynująca tragedia, symfonia miłości i żądy w 12 aktach na egzotycznym tle wschodu.

Dziś! Wielka sensacja dla naszych bywałców! Przepiękny sensacyjny dramat wschodni w 10 aktach p. t. Kawajenka w Kairze

NA EKRAPIE: Film o światowym rozgłosie! Najwybitn. arcydzieło prod. 1928 r. w wykon. artystów Moskiewskiego Teatru Artystycznego p. t. KIELNER z RESTAURACJI „JAR”

Dziś! Wielka sensacja dla naszych bywałców! Przepiękny sensacyjny dramat wschodni w 10 aktach p. t. Kawajenka w Kairze

Dziś! Wielka sensacja dla naszych bywałców! Przepiękny sensacyjny dramat wschodni w 10 aktach p. t. Kawajenka w Kairze

Dziś! Wielka sensacja dla naszych bywałców! Przepiękny sensacyjny dramat wschodni w 10 aktach p. t. Kawajenka w Kairze

Urzednik gospodarczy wyszukano przez P. K. U. Pomorzani syn Bronisława Frankiewicza, kawaler, zamieszkały w Wilnie, przy ul. Kłopotowskiej 1142-0

Do wynajęcia 2-3 pokoi z kuchnią, łożoszenia do adm. „Słowa” pod M. B.

Leg tymacja z dnia 21-go grudnia 1927 r. Nr 423 wydana przez Instytut Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie na imię Cebelińskiego Kazimierza, unieważ-

Lokujemy wszelkie sumy pieniężne na oprocentowanie pod dobre zabezpieczenie

Mieszkańcy 2-3-4-5 pokojowe w poszukiwaniu dla solidnych lokatorów

LEKARZE DOKTOR D. ZELDOWICZ

Krawcowa poszukuje roboty po domach. Szyje suknie, ubrania dziecięce, wykonanie szmurek i sukienki, ul. Zawalna 3 m. 14. 1143-0

Zgubiono dnia 12 marca pantofel damski, c. brzozywy okładany lakierem, idąc ul. Kosciuszki, Zygmontowską, Kalwaryjską, i 3 Stomianką. Łaskawo zwrócić do wyznaczonego zwrócić do wyznaczonego

Dzierżaw kilka do objęcia zaraz posadym D. H.-K. „Zachęta” Gdańska 6, tel.9-05 1147-0

Instytut de Beauté (Kéva Paris) Mickiewicza 37, m. 1, tel. 657. Masaż twarzy, usuwanie zmarszczek. Leczenie wad cery. Elektryzacja. Przyjmuje od 9-2 popoł.

FORD OKUSZKO Taksówka w dobrym powrocie i wznawia powózki i wozniwa, ul. Połocka, Mostowa 23 m. 6. W. Z. P. 24